

**Financováno
Evropskou unií**

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou pouze názory autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za ně nenesou odpovědnost.

Přepis podcastu

Téma: Evropské dotace jako bowlingový handicap pro regiony

Ročník: Tercie

Blok 4

Pepa: Představme si takovou situaci. Jdeme s přáteli na bowling, ale jeden z hráčů to hraje úplně poprvé v životě.

Jana: No, to obvykle nedopadá nejlíp.

Pepa: Přesně tak. Koule mu neustále padá do žlábků, takže mu dáme hned do začátku třeba 50 bodů k dobru.

Jana: Což ale může znít trochu nefér vůči těm lepším hráčům, ne?

Pepa: Jasně, ale ve sportu se tomu říká handicap. Dělá se to i v golfu. Kdo hraje hůř, dostane bonusové body, aby měl vůbec reálnou šanci dohnat ty nejlepší, místo aby všichni začínali od stejné startovní čáry.

Jana: Přesně tak.

Pepa: Tady mě ale hned na úvod napadá taková docela kritická otázka. Znamená to tedy, že Unie prostě jen tak sype peníze zadarmo těm, kterým se zrovna ekonomicky nedaří?

Jana: Ne, ne, vůbec ne. A to je hrozně častý omyl ohledně evropských fondů. Evropské peníze totiž skoro nikdy nejsou dar úplně zadarmo.

Pepa: Aha. Takže to není žádná charita.

Jana: Ne, funguje tu hodně přísné pravidlo takzvaného spolufinancování. Evropská unie totiž platí vždycky jen část nákladů toho daného projektu.

Pepa: A ten zbytek doplácí kdo?

Jana: Ten zbytek vždycky musí doplatit někdo přímo na místě. Takže stát, nějaký konkrétní kraj anebo třeba samotná obec.

Pepa: Rozumím. Takže do toho musí dát i vlastní peníze. Tak se teď pojďme podívat na nějaká reálná čísla, abychom měli představu, jak velký tenhle unijní bowlingový turnaj vlastně je.

Jana: No, celkově se na období let 2021 až 2027 v rámci téhle kohezní politiky rozděluje obrovská částka – je to asi 392 miliard euro.

Pepa: Páni, a kolik z toho jde k nám do Česka?

Jana: Česko z toho má přiděleno přibližně 21,4 miliardy euro.

Pepa: Takže my jsme pořád ti hráči, co dostávají bonusové body.

Jana: Jasně. Dlouhodobě u nás platí, že zůstáváme takzvaným čistým příjemcem. To zkrátka znamená, že z evropského rozpočtu dostáváme víc, než do něj sami odvádíme.

Pepa: Dobře, ale jak se vlastně určí, kdo dostane jak velký bonus? Hádám, že se ty regiony nějak dělí.

Jana: Jo, dělí. Evropská unie je rozděluje podle bohatství do tří kategorií: na méně rozvinuté, přechodové a pak více rozvinuté regiony.

Pepa: A to bohatství se měří jak?

Jana: Pomocí HDP na obyvatele, což je celkové bohatství, které se tam za rok vytvoří, přepočítané na jednoho člověka.

Pepa: Aha.

Jana: A platí tam naprosto přímá úměra. Čím je ten region chudší, tím vyšší podíl nákladů mu Unie zaplatí z toho projektu.

Pepa: Jasně. Jako ten největší handicap na začátku hry. Ale tady přece narážíme na hrozně zajímavou situaci přímo u nás, když se podíváme na hlavní město.

Jana: No jasně, Praha. Ta je totiž absolutně výjimečná. Je to náš úplně jediný region, který spadá do kategorie více rozvinuté. Její HDP na obyvatele je dokonce výrazně vyšší, než je průměr celé Evropské unie.

Pepa: Což ale v logice našeho handicapu znamená, že Praha je vlastně ten nejlepší hráč v herně.

Jana: Přesně. Takže z toho jasně plyne, že z těch evropských fondů dostává peněz mnohem méně než ty chudé kraje kolem ní.

Pepa: A tuším, že ta podpora se týká i méně typů projektů, že?

Jana: Přesně tak. Ty evropské peníze tam už nejdu na běžné věci jako jinde, ale spíš jen na nějaké úzce zaměřené projekty.

Pepa: Tohle zní jako něco, co působí trochu abstraktně, ale žáci tercie si to v našem pracovním listu ověří přímo v praxi, a to s digitálním nástrojem Kohesio.

Jana: To je vlastně taková ohromná databáze všech těch projektů.

Pepa: Přesně tak. Stanou se z nich detektivové, najdou si v tom nástroji Kohesio nějaký reálný projekt přímo u sebe v okolí a zjistí si přesně tu částku, kterou na něj přispěla EU.

Jana: A hlavně pak porovnají právě tu bohatou Prahu se sousedním krajem, aby si fakt ověřili, kde je ta podpora vyšší a proč.

Pepa: To je skvělé. Tak jo, pojďme si na závěr ty dnešní informace rychle shrnout. Po tomhle ponoru bychom měli všichni bez váhání ovládat tři základní věci.

Jana: Za prvé, z celkového rozpočtu 392 miliard EUR má Česko přiděleno asi 21,4 miliardy a stále jsme čistým příjemcem – víc peněz dostáváme, než do Unie odvádíme.

Pepa: Za druhé, regiony se dělí na principu toho našeho sportovního handicapu podle svého bohatství a navíc platí, že evropské peníze nejsou zadarmo. Vždycky je tam to spolufinancování.

Jana: No a za třetí, Praha je prostě náš jediný více rozvinutý region, a proto možná překvapivě dostává z Evropy méně peněz a podpora je omezenější než u okolních krajů.

Pepa: Přesně tak. Děkuju moc za skvělé vysvětlení a loučíme se tradičně myšlenkou k zamyšlení pro všechny z tercie: Je fér, že bohatší regiony jako Praha dostávají méně evropských peněz než chudší kraje kolem ní? Je to podobné jako handicap ve sportu, nebo je to jinak a proč?